

STENSBYGAARD HAVE, SYDSJÆLLAND

STENSBYGAARD GARDEN, SOUTH ZEALAND

TRINE SOFIE NIELSEN

E-mail: *tsni@alectia.com*

MARIAN ØRGAARD

Institut for Plante- og Miljøvidenskab, Plantesystematik

Københavns Universitet

Rolighedsvej 21, DK-1958 Frederiksberg C

E-mail: *moe@life.ku.dk*

Keywords:

Stensbygaard manor, remarkable and rare trees, *Abies × borisii-regis*

Foto:

Trine Sofie Nielsen og Marian Ørgaard

SUMMARY

The present article is a description and registration of the garden at Stensbygaard manor, Vordingborg municipality in southern Zealand, Denmark. The registration has been prepared at request of the owners of Stensbygaard and is made on the basis of a previous registration by botanist Dr. Johan Lange in 1970. The work includes a list of trees which have disappeared since the 1970 registration and a list of the current planting (2010).

INTRODUKTION

Stensbygaard ligger i Stensby Sogn, Vordingborg Kommune. Haven på Stensbygaard er i sin nuværende form anlagt i slutningen af 1920'erne. På baggrund af en tidligere registrering af vedplanterne på Stensbygaard, udarbejdet af Prof.

Johan Lange i 1970 (Lange 1971), er der på anmodning fra de nuværende ejere, familien Riegels, foretaget en opdatering af vedplantesamlingen. Godset har været i familiens besiddelse siden 1923.

Efter 1970 er der foretaget adskillige nyplantninger i haven. Samtidigt er andre træer døde og/eller fældet. Denne artikel indeholder både en registrering af de bortfaldne træer efter 1970 og en registrering af havens eksisterende vedplanter frem til efteråret 2010; i alt 345 træer/buske, af hvilke 44 vurderes som bemærkelsesværdige (på grund af en særlig smuk udvikling, alder og størrelse) og/eller sjældne (defineret som ikke almindelig og plantet med lav hyppighed i Danmark). Den nuværende planteliste (Tabel 2) medtager kun vedplanterne i samme områder, som Lange medtog i sin registrering (område A-O, Fig. 4). De

Fig. 1: Hovedbygningen på Stensbygaard, 2010.

Fig. 2: Ortofoto af Stensbygaard, 1954. På billedet ses avlsbygningerne mod nordvest, hovedbygningen nord for haven, søen mod sydøst og der imellem plæner og beplantninger.

resterende områder (område P-U, Fig. 4), hvor vedplanterne primært er af yngre dato, berøres særskilt og registreringen er ikke fuldstændig (Tabel 3). Det skal nævnes, at naturlig spredning/forvildning af visse arter (e.g. *Symphoricarpos albus*) i busketterne ikke er medtaget. Denne artikel refererer til beplantningen i 2010. En planteliste relateret områdeopdeling af haven er vedlagt som bilag 1.

Navngivningen af planter følger Plantenavne – Dyrkede og vilde planter (Arnklit et al. 2007).

Følgende litteratur er konsulteret under bestemmelsesarbejdet: Bean 1970, Fitschen 2007, Gaussen 1964, Hillier 1998, Johnson & More 2004, Krüssmann 1985, Liu 1971, Olsen et al. 1997, White et al. 2005 og Kozhukharov 1992.

BESKRIVELSE AF HAVEN

Haven på Stensbygaard blev anlagt samtidig med opførelsen af den nuværende hovedbygning i 1872 (Fig. 1). Hovedbygningen samt avlsbygninger er opført efter tegninger af landbrugsbygningsarkitekt August Klein (1839-1909) i nederlandsk renæssancestil. Havearkitekten er ikke kendt. Tidligere, da man havde mange ansatte, der også skulle bespises, var store dele af haven udlagt som frugt- og køkkenhave. Mange områder i haven krævede stort vedligehold og tog tid at passe. For at sikre en mindre arbejdskrævende drift, er der foretaget mange omlægninger i nyere tid.

Den nuværende have er anlagt i slutningen af 1920'erne omkring en større, kunstig sø. Vandet til søen kommer fra

Fig. 3: Udsigten ud over haven set fra Hovedbygningen, 2010.

dræn og kilde i søen. Et dræn er stadig vandførende, kommer fra nordøst ind i haven, hvor det forsyner søen. Haven er anlagt i engelsk romantisk stil i et kupe-ret terræn med mange haverum skabt af spredte grupper af træer og buske, ud-kigsposter og sigtelinjer (Fig. 2).

I 1947 indplantede man et stort antal nåletræer mellem rækkerne med frugt-træer i frugthaven (område D, Fig. 4). Senere fjernede man frugttræerne og be-gyndte at tynde ud i de nye nåletræer. En vestlig frugtplantage blev også nedlagt og arealet blev udlagt som plæne (om-råde P, Fig. 4). Enkelte frugttræer fik dog lov at blive stående som prydræer heri-blandt det på gården udviklede æbletræ

'Fredskovs æblet'. Æbletræet blev udvik-let af gartnererelev Nielsen i 1902 og blev i 2012 en del af Pometets samling (Riegels 2013). Det tidligere store køkkenhave- og drivhusareal er også væsentligt omlagt og reduceret. Dels er der plantet roser og stauder, og dels er der opført et spekta-kulært udendørskøkken og overdækket solkrog.

I 1967 væltede mange træer i de kraf-tige efterårsstorme. Heldigvis ikke nogle af de rigtigt sjældne træer. Lange (1971) angiver, at den naturlige udtynding var gunstig for havens udtryk.

Arealet af Stensbygaards have er i dag omkring 8 ha inklusive sø-arealet. Jorden kategoriseres som en ret stiv lerjord. Hele

haveområdet passes af en enkelt have- og altnuligmand. De dele af haven, der ligger fra hovedbygningen og ned mod søen, er primært udlagt i åbne, let skrånende plæner med grusstier og spredte busketter. I syd og vest grænser haven op til store marker. De resterende dele af haven er tættere beplantet med større træer. I disse bevoksninger, der bærer præg af skov, er der velplejede stisystemer. Fra hovedbygningen er der en smuk udsigt mod syd ud over haven, over markerne til Kalvestrømmen med Farø og Bogø, og bag disse Storstrømmen og nordkysten af Falster (Fig. 3).

OPRINDELSE AF HAVENS TRÆER OG BUSKE

Planterne i Stensbygaard have er for hovedpartens vedkommende købt på planteskoler. Derudover har man gennem tiden fået en del planter i gaver – fra familie og bekendte i Danmark og Sverige. Fra 1970 og frem er der indkøbt mange træer fra Arne Vagn Jakobsens Planteskole,

Glamsbjerg, Fyn. Før 1970 er der indkøbt materiale i de nu nedlagte planteskoler: Mathiesens Planteskole, Korsør og Asger M. Jensens Planteskole, Holmstrup, Fyn. Fra begge disse steder er der bestillingslister fra 1955, og fra Asger M. Jensens planteskole findes også en bestilling fra 1954. I 1951 og 1954 er der indkøbt en del materiale fra Hørsholm Planteskole ejet af H. Glæsel. I 1951 er der bestillingslister til Paludans Planteskole, Klarskov ved Vordingborg. Hvor materialet fra før 1950 kommer fra, er uvist. Generelt er alle de gamle nordamerikanske nåletræer plantet i perioden fra slutningen af 1920'erne til 1940, men der er ingen kendte bestillings- eller indkøbslister på disse.

BORTFALDE TRÆER SIDEN 1970

Langes registrering fra 1970 omfatter 349 numre. Af disse er 121 (35 %) borte i 2010 (Tabel 1). Dertil er 28 numre – primært buske – usikre mht. bestemmelse og placering.

Tabel 1: Træer/buske, der tidligere blev registreret af J. Lange i 1970, som i 2010 er forsvundet.

FAMILIE	ART	NAVN
Abies	<i>Abies alba</i>	Alm. ædelgran
	<i>Abies alba</i> × <i>grandis</i>	Ædelgran-krydsning
	<i>Abies alba</i> × <i>nordmanniana</i>	Ædelgran-krydsning
	<i>Abies concolor</i>	Langnålet ædelgran
	<i>Abies grandis</i>	Kæmpeædelgran
	<i>Abies koreana</i>	Koreagran
	<i>Abies lowiana</i>	Californisk ædelgran
	<i>Abies nordmanniana</i>	Nordmannsgran
	<i>Picea abies</i>	Rødgran
	<i>Picea abies</i> 'Fastigiata'	Rødgran-cultivar
Picea	<i>Picea abies</i> 'Inversa'	Hængegran
	<i>Picea engelmannii</i> × <i>pungens</i>	Hybridgran
	<i>Picea jezoensis</i>	Jessogran
	<i>Picea mariana</i> 'Doumetii'	Sortgran-cultivar

FAMILIE	ART	NAVN
Picea (fortsat)	<i>Picea orientalis</i>	Orientalisk gran
	<i>Picea polita</i>	Tigerhalegran
	<i>Picea pungens</i>	Blågran
	<i>Picea pungens</i> 'Argentea'	Blågran-cultivar
	<i>Picea pungens</i> 'Glaucula'	Blå blågran
Pinus	<i>Pinus mugo</i> ssp. <i>uncinata</i>	Fransk bjergfyr
	<i>Pinus nigra</i>	Sortfyr
	<i>Pinus ponderosa</i>	Gul fyr 3 stk.
Andre nåletræsarter	<i>Cedrus deodara</i>	Himalayaceder 2 stk.
	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	Ædelcypres 2 stk.
	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> 'Pendula Argentea'	Ædelcypres-cultivar
	<i>Chamaecyparis pisifera</i>	Ærtcypres 5 stk.
	<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Plumosa'	Fjercypres
	<i>Chamaecyparis obtusa</i>	Solcypres 2 stk.
	<i>Chamaecyparis obtusa</i> 'Compacta'	Solcypres-cultivar
	<i>Chamaecyparis obtusa</i> 'Nana aurea'	Solcypres-cultivar
	<i>Cryptomeria japonica</i>	Japansk kryptomeria
	<i>Cryptomeria japonica</i> 'Elegans'	Pragtkryptomeria
	<i>Cryptomeria japonica</i> 'Nana'	Japansk kryptomeria-cultivar
	<i>Juniperus communis</i> 'Hibernica'	Søjleene
	<i>Juniperus sabina</i>	Sevenbom
	<i>Juniperus squamata</i> 'Meyeri'	Kinesisk blåene
	<i>Juniperus virginiana</i>	Blyantene 2 stk.
	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	Douglasgran
	<i>Sciadopitys verticillata</i>	Parasoltræ
	<i>Taxodium distichum</i>	Sumpcypres
	<i>Taxus baccata</i>	Alm. taks
	<i>Taxus baccata</i> 'Aureo-marginata'	Alm. taks-cultivar
	<i>Taxus cispidata</i> 'Densa'	Japansk taks-cultivar
	<i>Thuja occidentalis</i>	Alm. thuja 4 stk.
	<i>Thuja occidentalis</i> 'Columnaris'	Alm. thuja-cultivar
	<i>Thuja occidentalis</i> 'Filicoides'	Alm. thuja-cultivar
	<i>Thuja occidentalis</i> 'Filiformis'	Trådthuja
	<i>Thuja occidentalis</i> 'Nana Aurea'	Alm. thuja-cultivar
	<i>Thuja plicata</i>	Kæmpethuja 2 stk.
	<i>Thujopsis dolabrata</i>	Hønsebenstræ 5 stk.
	<i>Tsuga heterophylla</i>	Vestamerikansk hemlock
	<i>Tsuga sieboldii</i>	Sieboldhemlock
Løvtræer	<i>Aesculus hippocastanum</i>	Hestekastanje 2 stk.
	<i>Chaenomeles superba</i>	Japankvæde
	<i>Crataegus rhipidophylla</i>	Koralhvidtjørn
	<i>Cunninghamia lanceolata</i>	Kinesisk cunninghamia
	<i>Populus tremula</i> × <i>tremuloides</i>	Hybridpoppel
	<i>Prunus</i> × <i>persicoides</i>	Mandelfersken
	<i>Prunus subhirtella</i>	Hængende higankirsebær
	<i>Quercus rubra</i>	Rødeg
	<i>Quercus robur</i>	Almindelig eg/Stilkeg 2 stk.
	<i>Viburnum opulus</i>	Kvalkvæd/Ulvsrøn

HAVENS AKTUELLE TRÆER

I registreringen 2010 indgår 345 numre (Tabel 2). 113 af dem fremgår ikke af den oprindelige registrering, hvilket giver en tilgang på 33 %. Det er primært nyplantninger, men omfatter også væsentlige, gamle træer, der ikke tidligere var registreret.

En del af træerne i haven er særligt bemærkelsesværdige (* i Tabel 2). Nogle

fordi de har en speciel smuk udvikling, er gamle og har nået en vis størrelse, andre fordi de er ualmindelige og plantet med lav hyppighed i Danmark (sjældne).

Havens naturlige områdefrænsninger er navngivet fra A til U, og for hver art er noteret i hvilke områder af haven, arten står (Fig. 4). En planteliste relateret områdeopdeling af haven er vedlagt som bilag 1.

Fig. 4: Haven er inddelt i områder fra A til U. Ortofoto, forår 2012.

Tabel 2: Artsliste over havens træer og buske, område A-O, 2010.

Efter hver art er i parentes noteret, i hvilke områder af haven arten står. Hvor træets højde er målt, er det ligeledes noteret. Træer markeret med stjerne (*) anses for særligt bemærkelsesværdige og/eller sjældne.

FAMILIE	ART	NAVN
Abies	<i>Abies alba</i>	Alm. ædelgran (G) 26 m
	<i>Abies balsamea</i>	Balsamædelgran (F) 14 m *alder,udvikling
	<i>Abies concolor</i>	Langnålet ædelgran (D)
	<i>Abies grandis</i>	Kæmpeædelgran (D)
	<i>Abies nordmanniana</i>	Nordmannsgran (B)(D)(K)
	<i>Abies pinsapo</i>	Spansk ædelgran (F) *alder,størrelse
	<i>Abies pinsapo</i> 'Glaucua'	Spansk ædelgran-cultivar (F) 16 m *alder,størrelse
	<i>Abies procera</i>	Søvlædelgran/Nobilisædelgran (D)(J)
	<i>Abies × boresii-regis</i>	(D) 20 m *sjælden
Picea	<i>Picea abies</i>	Rødgran (D)
	<i>Picea abies</i> 'Inversa'	Hængegran (C)
	<i>Picea brachytyla</i>	(D)
	<i>Picea breweriana</i>	Sørgegran (J) *alder,udvikling
	<i>Picea jezoensis subsp. hondoensis</i>	Hondogran (D)
	<i>Picea jezoensis × P. sitchensis</i>	Gran-hybrid (G)
	<i>Picea omorika</i>	Serbisk gran (D)(G)(H) *alder,udvikling
	<i>Picea orientalis</i>	Orientalisk gran (G) *alder,udvikling
	<i>Picea pungens</i>	Blågran (D)
	<i>Picea pungens</i> 'Argentea'	Blågran-cultivar (D)
	<i>Picea sitchensis</i>	Sitkagran (F)(G)
Pinus	<i>Pinus aristata</i>	Børstekoglefyr (F)
	<i>Pinus armandii</i>	Armandfyr (M)
	<i>Pinus cembra</i>	Cembrafyr (F) 25 m *alder,sjælden
	<i>Pinus nigra</i>	Sortfyr (D)(I)
	<i>Pinus nigra</i> var. <i>corsicana</i>	Korsikansk fyr (B) 19 m *alder,udvikling
<i>Pinus nigra</i> var. <i>nigra</i>		Østrigsk fyr (M) 20 m
	<i>Pinus ponderosa</i>	Gul fyr (F) 22 m. (K) 20 m
	<i>Pinus peuce</i>	Silkefyr (D) 19 m *alder,udvikling
	<i>Pinus strobus</i>	Weymouthfyr (D)
	<i>Pinus wallichiana</i>	Tårefyr (D)
Andre nåle-træs-arter	<i>Araucaria araucana</i>	Abetræ (F)
	<i>Calocedrus decurrens</i>	Californisk flodceder (C)(D)
	<i>Cedrus atlantica</i>	Atlasceder (D)
	<i>Cedrus atlantica</i> 'Glaucua'	Blå atlasceder (E) *alder,udvikling
	<i>Cedrus deodara</i>	Himalayaceder (C)(D)(G) 16 m *alder,form
	<i>Cedrus libani</i>	Libanonceder (D)
	<i>Cephalotaxus fortunei</i>	Kinesisk blommetaks (K) *sjælden
	<i>Cephalotaxus harringtonia</i>	Japansk blommetaks (F)
	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	Ædelcypres (A)(D)(F)(G)(H)(O)(K)
	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> 'Alumii'	Ædelcypres-cultivar (D)
	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> 'Erecta'	Ædelcypres-cultivar (F)
	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> 'Fraseri'	Ædelcypres-cultivar (D)(F)
	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> 'Intertexta'	Ædelcypres-cultivar (D) *form
	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> 'Wisselii'	Ædelcypres-cultivar (C)(F) *alder

FAMILIE	ART	NAVN
<i>Chamaecyparis pisifera</i>	Ærtecypres (A)(B)(D)(F)(G)	
<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Filifera'	Trådcypres (F) *alder,form	
<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Nana'	Ærtecypres-cultivar (K)	
<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Squarrosa'	Kransecypres (F) *alder	
<i>Cryptomeria japonica</i>	Japansk kryptomeria (C)(D)(G)(H)	
<i>Cryptomeria japonica</i> 'Araucarioides'	Japansk kryptomeria-cultivar (F)(G)	
<i>Cryptomeria japonica</i> 'Elegans'	Prægtkryptomeria (F) *alder	
× <i>Cupressocyparis leylandii</i>	Leylandcypres (D) *alder,sjælden	
<i>Juniperus chinensis</i> 'Albo-spica'	Kinesisk ene-cultivar (D) *sjælden	
<i>Larix gmelinii</i> hybrid	Østsibirisk lærk-hybrid(D)	
<i>Larix gmelinii</i> × <i>L. kaempferi</i>	Østsibirisk lærk × Japansk lærk (D)	
<i>Larix kaempferi</i>	Japansk lærk (D)(F)	
<i>Larix kaempferi</i> 'Pendula'	Hængende japansk lærk (F) *alder,udvikling	
<i>Metasequoia glyptostroboides</i>	Vandgran (D) 22m (D) 19m	
<i>Metasequoia glyptostroboides</i> 'Gold Rush'	Vandgran-cultivar (D)	
<i>Pseudotsuga menziesii</i>	Douglasgran (A)(D)(F) 28 m	
<i>Taxodium distichum</i>	Alm. sumpcypres (E)(G) *alder,sjælden	
<i>Taxus baccata</i>	Alm. taks (A)(B)(D)(G)	
<i>Taxus baccata</i> 'Dovastoniana'	Alm. taks-cultivar (F)	
<i>Taxus baccata</i> 'Erecta Argentea'	Alm. taks-cultivar (F)	
<i>Taxus baccata</i> 'Erecta Aurea'	Alm. taks-cultivar (F)	
<i>Taxus baccata</i> 'Fastigiata'	Søjletaks (F)(G)	
<i>Taxus baccata</i> 'Stricta Aurea'	Alm. taks-cultivar (K)	
<i>Thuja plicata</i>	Kæmpethuja (A)(B)(C)(D)(F) 19m (J)(G) 21m (H) 22m	
<i>Thuja occidentalis</i> 'Cristata Aurea'	Alm. thuja-cultivar (F)	
<i>Thuja occidentalis</i> 'Filicoides'	Alm. thuja-cultivar (D)(E)(F)	
<i>Thuja occidentalis</i> 'Robusta'	Alm. thuja-cultivar (F) *udvikling	
<i>Thuja standishii</i>	Japansk thuja (D) *alder,udvikling	
<i>Thujopsis dolabrata</i>	Hønsebenstræ (D)(H)	
<i>Torreya californica</i>	Californisk nøddetaks (D)(F) *ualmindelig,udvikling	
<i>Torreya nucifera</i>	Japansk nøddetaks (F) *ualmindelig	
<i>Tsuga heterophylla</i>	Vestamerikansk hemlock (D)(H)(K)	
<i>Tsuga sieboldii</i>	Sieboldhemlock (G)	
<i>Sciadopitys verticillata</i>	Parasoltræ (F)(O) *alder,form	
<i>Sequoia sempervirens</i>	Rødtræ (D)(F) 22 m *alder,udvikling	
<i>Sequoiadendron giganteum</i>	Mammutræ (B)(D)(I) 6 m (J) 22 m *alder,udvikling	
Løvtræer <i>Acer campestre</i>	Navr (A)(F)	
<i>Acer griseum</i>	Papirbarkløn (D)	
<i>Acer pseudoplatanus</i>	Ahorn/Ær (B)	
<i>Acer platanoides</i>	Spidsløn (E)	
<i>Aesculus hippocastanum</i>	Alm. hestekastanje (B)(C)(G)(K)(F) 24 m	
<i>Aesculus neglecta</i>	Hestekastanje-art (F)	
<i>Aesculus</i> × <i>carnea</i>	Rød hestekastanje (J)	
<i>Alnus glutinosa</i>	Rødel (C)(D)(E)	
<i>Alnus rubra</i>	Oregonel (M) *alder,ualmindelig	
<i>Amelanchier laevis</i>	Alleghenybærmispel (F)	
<i>Betula albosinensis</i>	Rødbirk (D)	
<i>Betula pendula</i>	Vortebirk (A)(B)(C)(E)	

FAMILIE ART

Løvtræer *Betula × aurata*
 (fortsat) *Buddleja davidii*
Castanea sativa
Cercidiphyllum japonicum
Chaenomeles speciosa
Clematis hybrida
Clethra alnifolia
Cornus alba
Cornus mas
Corylus avellana 'Heterophylla'
Cotinus coggygia 'Royal Purple'
Crataegus laevigata
Crataegus monogyna
Crataegus × media 'Paul's Scarlet'
Davidia involucrata
Deutzia scabra
Deutzia × rosea
Euonymus europaeus
Euonymus fortunei 'Argenteo-variegatus'
Fagus sylvatica
Fagus sylvatica 'Atropunicea'
Fagus sylvatica 'Pendula'
Fagus sylvatica f. *purpurea*
Ficus carica
Forsythia viridissima
Fraxinus excelsior
Fuchsia magellanica
Ginkgo biloba
Halesia carolina
Hamamelis japonica
Hibiscus syriacus
Hydrangea macrophylla
Ilex aquifolium ♀
Jasminum beesianum
Jasminum nudiflorum
Kerria japonica
Koelreuteria paniculata
Laburnum anagyroides
Liriodendron tulipifera
Lonicera tatarica
Magnolia acuminata
Magnolia kobus
Magnolia × soulangeana
Malus 'John Downie'
Metasequoia glyptostroboides
Nyssa sylvatica
Paeonia × suffruticosa
Philadelphus coronarius

NAVN

(G)(H)
 Sommerfuglebusk (G)
 Ægte kastanje (L)
 Hjertetræ (I)
 Stor japankvæde (F)(G)
 (D)
 Alm. konvalbusk (G)
 Hvid kornel (E)
 Kirsebærkornel (F)
 Fligbladet hassel (F) *sjælden
 Rød parykbusk (F)
 Alm. hvidtjørn (F)
 Engriftlet hvidtjørn (L)
 Rødtjørn (E)
 Duetræ (A)(F) *alder, form
 Stor stjerne-top (H)
 (F)
 Alm. benved (C)(D)(I)
 Krybende benved-cultivar (K)
 Alm. bøg (A)(D)(G)(H)(K)
 Blodbøg (J) 17 m
 Hængebøg (C) *alder, udvikling
 Rødbøg (N)
 Alm. figen (O)
 Grøn forsytia (G) *sjælden
 Alm. ask (L)
 Magellanfuchsia (G)
 Tempeltræ (D) 19 m (F)(G)(J)(L)
 Carolinsk Snekløkkebusk (F)
 Japansk troldnød (F) *ualmindelig
 Syrisk rose (G)
 Alm. hortensia (F)
 Alm. kristtorn (E)
 Rosenjasmin (F) *ualmindelig
 Vinterjasmin (F)(O)
 Ranunkelbusk (G)
 Kinesertræ (H)
 Alm. guldbregn (C)(E)(F)
 Alm. tulipantræ (B)(G)(J)(M)
 Tatarisk gedebled (G)
 Agurkmagnolia (D)
 Japansk magnolia (G) *alder, udvikling
 Alm. magnolia (B)(C)(E)
 Paradisæble-cultivar (N)
 Vandgran (G)
 Skovtupelotræ (D) *sjælden
 Alm. træpæon (G)
 Vellugtende pibeved (G)(H)

FAMILIE	ART	NAVN
	<i>Physocarpus opulifolius</i>	Amerikansk blærespiræa (G)
	<i>Platanus</i> × <i>acerifolia</i>	Alm. platan (F) 28 m *alder,udvikling
	<i>Populus tremula</i> × <i>P. tremuloides</i>	Bævreasp × Amerikansk asp (F) *alder
	<i>Prunus avium</i>	Fuglekirsebær (A)(B)(D)(E)(K)
	<i>Prunus cerasifera</i> 'Pissardii'	Blodblomme (G)(I) *alder,udvikling
	<i>Prunus maackii</i>	Manchurisk kirsebær (D)
	<i>Prunus serrulata</i>	Japansk kirsebær (D)(N)
	<i>Pyrus communis</i>	Alm. pære (L)
	<i>Quercus frainetto</i>	Ungarsk eg (D)
	<i>Quercus pyrenaica</i>	Pyrenæisk eg (F)
	<i>Quercus robur</i>	Alm. Eg/Stilkeg (A)(C)(G)(I)(L)(M)
	<i>Rhamnus fallax</i>	Alpekorsved (G)
	<i>Rhamnus imeretina</i>	Kaukasisk korsved (F) *alder,udvikling
	<i>Rhododendron</i>	Rhododendron-cultivarer (D)(K)
	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Alm. robinie (D)(F) lyserød form (G) *alder,udvikling
	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Umbraculifera'	Kuglerobinie (M) *alder
	<i>Rosa hybrida</i>	Rose-hybrid (O)
	<i>Rosa rugosa</i>	Rynket rose (C)
	<i>Rubus phoenicolasius</i>	Vinbrombær (G)(H)
	<i>Ruscus hypoglossum</i>	Tungeblad (L)
	<i>Salix alba</i>	Hvidpil (E)
	<i>Salix</i> × <i>sepulcralis</i> nothovar. <i>chrysocoma</i>	Guldhårpil (C)
	<i>Spiraea</i> × <i>vanhouttei</i>	Buketspiræa (H)
	<i>Stachyurus praecox</i>	Japansk akshale (H)
	<i>Syringa villosa</i>	Filtet syren (H)
	<i>Syringa villosa</i> 'Aurea'	Filtet syren-cultivar (F)
	<i>Syringa vulgaris</i>	Alm. syren (E)(G)
	<i>Syringa</i> × <i>chinensis</i> 'Saugeana'	Kinesisk syren-cultivar (G)
	<i>Tilia americana</i>	Sortlind (E)
	<i>Tilia cordata</i>	Småbladet lind/Skovlind (D)
	<i>Tilia cordata</i> 'Tortuosa'	Småbladet lind/Skovlind-cultivar (M)
	<i>Tilia mongolica</i>	Mongolsk lind (F)
	<i>Tilia platyphyllos</i>	Storbladet lind (C)(D)(G)
	<i>Tilia</i> × <i>europaea</i>	Parklind (A) 28 m (H) 25 m
	<i>Viburnum hillieri</i> 'Winton'	Stedsegrøn snebolle (E)
	<i>Viscum album</i>	Alm. mistelten (N)
	<i>Weigela florida</i>	Klokkebusk (F)(H)
	<i>Weigela middendorffiana</i>	Gul klokkebusk (G)
	<i>Wisteria sinensis</i>	Alm. blåregn (O)

Fig. 5: *Pinus nigra* var. *corsicana* Korsikansk fyr, område B. Træets højde er målt til 19 m. 2010.

Fig. 6: *Sequoiadendron giganteum* Mammuttræ, område J. Træet er plantet i 1951, hvor træet er indkøbt. Bærer kogler fra omkring 0,5 m. over jorden. Højden er målt til 22 m. 2010.

Fig. 7: I forgrunden ses en del af kronen fra *Quercus robur* Alm. eg/Stilkeg. Dernæst fra højre mod venstre står der en nyplantet *Pinus armandii* Armandfyr, *Liriodendron tulipifera* Tulipantræ, *Robinia pseudoacacia* 'Umbraculifera' Kuglerobinie og bagerst *Pinus nigra* var. *nigra* Østrigsk fyr. Område M, 2010.

Fig. 8: Billedet er taget af J. Lange i 1970 og var med i den oprindelige registrant (Lange 1971).
Fig. 7 er for sammenligningens skyld forsøgt taget fra samme sted og vinkel - blot 40 år senere.

Tabel 3: Interessante arter i den Gamle frugthave og i andre, nyere anlagte områder i haven.

Den Gamle frugthave (P)

Acer carpinifolium
Acer griseum
Acer platanoides 'Walderseii'
Acer tegmentosum
Aesculus hippocastanum 'Laciniata'
Aesculus neglecta
Chamaecyparis nootkatensis 'Pendula'
Carya ovata
Castanea sativa 'Asplenifolia'
Catalpa bignonioides
Catalpa erubescens
Clematis montana var. *rubens*
Corylus columna
Diospyros virginiana
Euonymus sachalinensis
Juniperis wallichiana
Liriodendron tulipifera 'Fastigiata'
Malus yunnanensis 'Veitchii'
Phellodendron amurense
Picea polita
Pinus armandii
Pinus sylvestris 'Fastigiata'
Pterostyrax hispidus
Pyrus ussuriensis var. *hondoensis*
Robinia pseudoacacia 'Tortuosa'
Robinia viscosa
Sorbus aucuparia 'Ulung'
Sorbus hupehensis
Sorbus insignis
Trochodendron aralioides
Ulmus minor var. *suberosa*
Viburnum opulus 'Roseum'

Andre områder

Abeliophyllum distichum
Abies delavayi
Acer rubrum
Acer tegmentosum
Calycanthus floridus var. *laevigatus*
Cercidiphyllum japonicum 'Pendulum'
Cornus lorida
Cornus nuttallii
Diospyros lotus
Diospyros virginiana
Idesia polycarpa
Juglans ailantifolia
Kalopanax septemlobus
Lindera benzoin
Malus ioensis 'Fimbriatus'
Parrotiopsis jacquemontiana
Paulownia tomentosa
Picea breweriana
Prunus dulcis
Pterostyrax hispidus
Quercus rubra
Salix purpurea 'Nana'
Styphnolobium japonicum
Syringa reticulata subsp. *amurensis* 'Ivory Silk'
Trochodendron aralioides

Avnbøgbladet løn
Papirbarkløn
Spidsløn-cultivar
Manshurisk løn
Fliget hestekastanje
Hestekastanje-art
Nutmacypres-cultivar
Hvid hickory
Ægte kastanje-cultivar
Alm. trompetkrone
Hvid trompetkrone
Bjergskovranke-varietet
Tyrkisk hassel
Amerikansk kaki
Sakhalinbened

Alm. tulipantræ-cultivar
Paradisæble-cultivar
Amurkorktræ
Tigerhalegran
Armandfyr
Søjleskovfyr
Epaulettertræ
Ussuripære-varietet
Trolldrobinie
Klæbrig robinie
Alm. røn-cultivar
Hupehrøn
Assamisk røn
Hjultræ
Korkelm
Alm. snebolle

(S)
Delavayædelgran (S)
Rød løn (S)
Kinesisk løn (T)
Blågrøn kanelbusk (T)
Hængende hjertetræ (T)
Blomsterkornel (T)
Vestamerikansk kornel (S)
Asiatisk kaki (T)
Amerikansk kaki (T)
Orangekirsebær (S)
Japansk valnød (S)
Kalopanax (S)
Fieberbusk (T)
Paradisæble-cultivar (S)
(S)
Kejsertræ (S)
Sørgegran (S)
Mandel (U)
Epaulettertræ (T)
Rødeg (S)
Purpurpil-cultivar (S)
Pagodetræ (S)
Amursyren-cultivar (U)
Hjultræ (S)

Flere områder af haven var ikke medtaget i den tidligere registrering. Mest interessant er den Gamle frugthave (område P), hvor der siden 1980 og fremefter er plantet over 100 arter af primært sjældne træer, doneret af familie og venner eller indkøbt fra Arne Vagn Jacobsens Planteskole på Fyn. Område Q er udlagt som køkkenhave og område R som frugthave. Område S og T, tidligere køkkenhave, er plantet fra 1960 og frem. Her står mange forskellige, og også flere sjældne, træer. Område U er primært rosenhave. Tabel 3 viser nogle af de arter, der optræder i disse områder (P, S, T og U).

***ABIES × BORISII-REGIS* MATTF. EMEND. LIU**

Specielt ét træ i haven kræver ekstra omtale. I Johan Langes registrering fra 1970 er træet angivet som (99) *Abies numidica* De Lannoy ex Carriere, Numidisk/Algerisk Ædelgran. Der er dog morfologiske karakterer, der ikke er i overensstemmelse med denne artsbestemmelse.

- Nålene er længere og smallere end hos *A. numidica*, hvis nåle er 15 (-25) × 2,5 mm
- Hunkoglerne har udragende dækskæl, hvor kogler fra *A. numidica* har skjulte, indesluttende dækskæl
- Glatte skud og butte nålespidser, hvilke dog også karakteriserer *A. numidica*
  - Herbariemateriale fra henholdsvis Det Biovidenskabelige Fakultet (CP) og Botanisk Have & Museum (C), af *A. numidica* bekræfter, at eksemplaret i Stensbygaard have ikke er denne art. Det eneste herbariemateriale, der ser ud som træet i Stensbygaard, er materiale indsamlet i Stensbygaard Have i 1961 (Fig. 9). Dette herbarieark

Fig. 9: Herbarieark fra CP. Materialet er indsamlet i Stensbygaard have 1961. Arten er angivet som *A. numidica*. Det. et leg. er ikke angivet på arket.

i CP har ikke anført hverken indsamler eller bestemmer.

- Knopperne er harpiksdækkede. Knopper af *A. numidica* har ikke eller kun lidt harpiksdække

I bestemmelsesarbejdet kunne de morfologiske karakterer pege mod flere arter. Blandt andet *Abies pardei* Gaussen., *A. cephalonica* Loud., *A. nebrodensis* og *A. alba* Mill.. Ligeledes krydsninger mellem nogle af arterne. På grundlag af de morfologiske karakterer er træet nu bestemt til: *Abies × borisii-regis* Mattf. emend. Liu (1971). Synonymer: *Abies cilicica* Ant. & Kotschy var. *borisii-regis* (Mattf.) Silba (1990); *Abies alba* subsp. *borisii-regis* (Mattf.) Kožuharov & N. Andreev (1992); *Abies cilicica* (Ant. & Kotschy) Carrière subsp. *borisii-regis* (Mattf.) Silba (2008).

Abies alba Mill. subsp. *borisii-regis* (Mattf.) Kozuharov & N. Andreev ifølge IPNI.

Abies × borisii-regis forekommer fra det sydlige Bulgarien til det nordøstlige Grækenland, og er kendt siden 1883 (Johnson & More 2004). Det er formodentlig en krydsning mellem *A. alba* Mill. (Alm. Ædelgran) og *A. cephalonica* Loud. (Græsk Ædelgran) (Farjon 1990; Fitschen 2007). Træet er ofte tæt grenet. Hybriden er meget variabel med hensyn til flere morfologiske karakterer. Skuddene er oftest tæt hårede som hos *A. alba*, men hårene er blegere end hos *A. alba*; skuddene kan dog være glatte som hos *A. cephalonica*. Knopperne kan være med og uden harpiksdække. Nålestillingen er tæt og nålespidsernes udformning kan være både spids, lige afskåret, but eller udrandet. Dette endda inden for det enkelte skud. Træets bark er mørkegrå og fremstår med tætte, hårde, firkantede barkplader.

Abies × borisii-regis er et sjældent træ – ikke blot i Danmark. Der kendes ingen andre eksemplarer her i landet. Det er uvist, fra hvilken kilde træet er kommet til Stensbygaard (Fig. 10).

TAK

Niels Jacobsen og Jørgen Jensen har assisteret i bestemmelsesarbejdet. Knud Ib Christensen var til stor hjælp i forbindelse med bestemmelsen af *Abies × borisii-regis*. Familien Riegels har været behjælpelige med historiske data og har givet adgang til gamle plantebestillingslister, indkøbslister fra diverse planteskoler gennem tiden, billeder m.m. samt givet fri adgang til haven i perioden 2009-2010.

Fig. 10: *Abies × borisii-regis*, område D i haven. Træet er målt til 20 m. 2010. Koglerne er fotograferet i toppen af træet.

LITTERATUR OG KILDER

Arnklit, F., H. A. Jensen & J. Jensen (2007): *Plantenavne – Dyrkede og vilde planter*. Biofolia, Frederiksberg.

Bean, W. J. (1970): *Trees and Shrubs in the British Isles. Volume 1 A-C*. John Murray, 8. udgave.

Fitschen, J. (2007): *Gehölzflora. Mit Knospen- und Früchteschüssel. Quelle & Meyer verlag, Wiebelsheim*. 12. Udgave.

Gaussen, H. (1964): *Les Gymnospermes actuelles et fossiles. Fascicule VII, Genres PINUS (suite), CEDRUS et ABIES*. Faculté des Sciences, Toulouse.

Hillier (1998): *The Hillier Manual of Trees and Shrubs*. David & Charles.

Johnson, O. & D. More (2004): *Tree Guide*. HarperCollins Publishers, London.

Kozhukharov, S. (1992): *Opred. Vissh. Rast. Bulg.* 785. Notizbl. Bot. Gart. Berlin-Dahlem.

Krüssmann, G. (1985): *Manual of Cultivated Conifers*. B.T. Batsford Ltd, London, 2. udgave.

Lange, J. (1971): *Stensbygårds park mellem Vordingborg og Kallehave*. Særtryk af Dansk Dendrologisk Årsskrift 3, II 1971.

Liu, T.-S. (1971): *A monograph of the genus Abies*. National Taiwan University, Department of Forestry, Taipei. 608 pp.

Olsen, O., P. E. Brander, L. Langschwager, J. Lange, K. Ladefoged, S. Ødum & K. I. Christensen (1997): *Havens Plan-teleksikon, Træer og buske*. 2. bind. Det Danske Haveselskab, Jægerborgvej 47, 2800 Lyngby. 2. udgave.

Riegels, M. (2013): *Personlig kommunikation*.

White, J., J. White & S. M. Walters (2005): *Trees. A field guide to the trees of Britain and Northern Europe*. Oxford University Pres.

BILAG 1: PLANTELISTE 2010, OMRÅDE A-O

Områderne P-U er ikke inddraget i Plantelisten 2010. Disse områder er primært af nyere dato og er derfor ikke med i registreringen fra 1970 af Johan Lange. Registreringen er ikke fuldstændig.

Vedplanterne er nummereret fortløbende. Tal i parentes refererer til nr. ifølge Langes registrering 1970.

Område A, Nordlige Plantning

- 1 (1) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
- 2 (3) *Tilia × europaea*, Parklind
- 3 (5) *Tilia × europaea*, Parklind
- 4 (6) *Chamaecyparis pisifera*, Ærtecypres
- 5 (11) *Prunus avium*, Fuglekirsebær
- 6 (12) *Fagus sylvatica*, Alm. Bøg
- 7 (15) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
- 8 (17) *Chamaecyparis lawsoniana*, Ædelcypres
- 9 (18) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
- 10 (19) *Quercus robur*, Alm. Eg/Stilkeg
- 11 (21) *Pseudotsuga menziesii*, Douglasgran
- 12 *Betula pendula*, Vortebirk
- 13 *Fagus sylvatica*, Alm. Bøg
- 14 *Acer campestre*, Navr
- 15 *Taxus baccata*, Alm. Taks

Område B, Østskoven

- 16 *Davidia involucrata*, Duetræ
- 17 *Chamaecyparis pisifera*, Ærtecypres
- 18 (25) *Liriodendron tulipifera*, Alm. Tulipantræ
- 19 (26) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
- 20 (27) *Magnolia × soulangeana*, Alm. Magnolia
- 21 *Taxus baccata*, Alm. Taks
- 22 *Aesculus hippocastanum*, Alm. Hestekastanje
- 23 *Acer pseudoplatanus*, Ahorn/Ær
- 24 (30) *Abies nordmanniana*, Nordmannsgran
- 25 (32) *Pinus nigra* var. *corsicana*, Korsikansk Fyr
- 26 (33) *Prunus avium*, Fuglekirsebær
- 27 *Sequoiadendron giganteum*, Mammutræ
- 28 (34) *Abies nordmanniana*, Nordmannsgran
- 29 (36) *Liriodendron tulipifera*, Alm. Tulipantræ

Område C, Søstien mod syd

- 30 (37) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
- 31 (40) *Rosa rugosa*, Rynket Rose
- 32 *Cryptomeria japonica*, Japansk Kryptomeria
- 33 *Betula pendula*, Vortebirk
- 34 *Thuja plicata*, Kæmpethuja
- 35 *Betula pendula*, Vortebirk
- 36 (42) *Aesculus hippocastanum*, Alm. Hestekastanje
- 37 (43) *Salix × sepulcralis* nothovar. *chrysocoma*, Guldhårpil
- 38 (44) *Alnus glutinosa*, Rødel
- 39 (45) *Magnolia × soulangeana*, Alm. Magnolia
- 40 (47) *Fagus sylvatica* 'Pendula', Hængebøg
- 41 *Alnus glutinosa*, Rødel

- 42 *Alnus glutinosa*, Rødel
- 43 *Chamaecyparis lawsoniana* 'Wisselii', Ædelcypres-cultivar
- 44 *Alnus glutinosa*, Rødel
- 45 (48) *Alnus glutinosa*, Rødel
- 46 (49) *Euonymus europaeus*, Alm. Benved
- 47 (50) *Alnus glutinosa*, Rødel
- 48 *Picea abies* 'Inversa', Hængegran
- 49 *Cedrus deodara*, Himalayaceder
- 50 *Calocedrus decurrens*, Californisk Flodceder
- 51 *Alnus glutinosa*, Rødel
- 52 *Quercus robur*, Alm. Eg/Stilkeg
- 53 *Tilia platyphyllos*, Storbladet Lind

Område D, Plantagen

- 54 *Laburnum anagyroides*, Alm. Guldregn
- 55 *Robinia pseudoacacia*, Alm. Robinie
- 56 *Calocedrus decurrens*, Californisk Flodceder
- 57 *Cedrus deodara*, Himalayaceder
- 58 *Cedrus libani*, Libanonceder
- 59 *Betula pendula*, Vortebirk
- 60 *Pinus strobus*, Weymouthfyr
- 61 *Tilia platyphyllos*, Storbladet Lind
- 62 *Thujopsis dolabrata*, Hønsenestræ
- 63 (54) *Prunus avium*, Fuglekirsebær
- 64 (55) *Cedrus atlantica*, Atlasceder
- 65 (56) *Abies grandis*, Kæmpeædelgran
- 66 (57) *Chamaecyparis lawsoniana* 'Fraseri', Ædelcypres-cultivar
- 67 (58) *Larix gmelinii* hybrid, Østsibirisk Lærk hybrid
- 68 (59) *Pseudotsuga menziesii*, Douglasgran
- 69 (60) *Abies nordmanniana*, Nordmannsgran
- 70 (61) *Abies concolor*, Langnålet Ædelgran
- 71 (62) *Pinus wallichiana*, Tårefyr
- 72 (63) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
- 73 (64) *Chamaecyparis lawsoniana* 'Alumii', Ædelcypres-cultivar
- 74 (65) *Cryptomeria japonica*, Japansk Kryptomeria
- 75 (66) *Cedrus deodara*, Himalayaceder
- 76 (67) *Cryptomeria japonica*, Japansk Kryptomeria
- 77 (68) *Larix gmelinii* × *L. kaempferi*, Østsibirisk Lærk × Japansk Lærk
- 78 (69) *Chamaecyparis lawsoniana*, Ædelcypres
- 79 *Picea brachytyla*
- 80 *Cedrus libani*, Libanonceder
- 81 *Picea abies*, Rødgran
- 82 *Prunus serrulata*, Japansk Kirsebær
- 83 *Prunus maackii*, Manchurisk Kirsebær
- 84 *Betula albosinensis*, Rødbirk
- 85 *Sequoiadendron giganteum*, Mammuttræ
- 86 *Sequoia sempervirens*, Rødtræ
- 87 (72) *Pinus nigra*, Sortfyr
- 88 (73) *Picea omorika*, Serbisk Gran
- 89 (75) *Picea jezoensis* subsp. *hondoensis*, Hondogran
- 90 (76) *Juniperus chinensis* 'Albo-spica', Kinesisk Ene-cultivar
- 91 (77) *Chamaecyparis lawsoniana* 'Intertexta', Ædelcypres-cultivar
- 92 (79) *Thujopsis dolabrata*, Hønsenestræ
- 93 (80) *Chamaecyparis lawsoniana*, Ædelcypres
- 94 *Acer griseum*, Papirbarkløn

- 95 (82) *Torreya californica*, Californisk Nøddetaks
- 96 *Torreya californica*, Californisk Nøddetaks
- 97 *Thuja standishii*, Japansk Thuja
- 98 *Quercus frainetto*, Ungarsk Eg
- 99 *Taxus baccata*, Alm. Taks
- 100 *Larix kaempferi*, Japansk Lærk
- 101 (90) *Abies procera*, Sølvædelgran/Nobilisædelgran
- 102 (92) *Thuja standishii*, Japansk Thuja
- 103 (94) *Cryptomeria japonica*, Japansk Kryptomeria
- 104 *Thuja standishii*, Japansk Thuja
- 105 *Thuja plicata*, Kæmpethuja

Mere åbent stykke (plæne)

- 106 (95) *Ginkgo biloba*, Tempeltræ
- 107 (96) *Metasequoia glyptostroboides*, Vandgran
- 108 (99) *Abies × borisii-regis*
- 109 (100) *Fagus sylvatica*, Alm. Bøg
- 110 (105) *Ginkgo biloba*, Tempeltræ
- 111 (106) *Metasequoia glyptostroboides*, Vandgran
- 112 (108) *Pinus peuce*, Silkefyr
- 113 (111) *Ginkgo biloba*, Tempeltræ
- 114 (113) *Thuja occidentalis* 'Filicoides', Alm. Thuja-cultivar
- 115 (115) *Tsuga heterophylla*, Vestamerikansk Hemlock
- 116 (118) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
- 117 (119) *Chamaecyparis pisifera*, Ærtecympres
- 118 (120) *Thuja occidentalis* 'Filicoides', Alm. Thuja-cultivar
- 119 (122) *Picea pungens* 'Argentea', Blågran-cultivar
- 120 (123) × *Cupressocyparis leylandii*, Leylandcypres
- 121 (125) *Picea pungens*, Blågran
- 122 *Euonymus europaeus*, Alm. Benved
- 123 *Rhododendron hybrid*, Rhododendron-cultivar
- 124 *Magnolia acuminata*, Agurkmagnolia
- 125 *Nyssa sylvatica*, Skovtupelotræ
- 126 *Tilia cordata*, Småbladet Lind/Skovlind
- 127 *Chamaecyparis lawsoniana*, Ædelcypres
- 128 *Picea pungens*, Blågran
- 129 *Metasequoia glyptostroboides* 'Gold Rush', Vandgran-cultivar

Område E, Sø-stien mod nord

- 130 (126) *Alnus glutinosa*, Rødel
- 131 *Crataegus × media* 'Paul's Scarlet', Rødtjørn
- 132 *Salix alba*, Hvidpil
- 133 *Alnus glutinosa*, Rødel
- 134 *Betula pendula*, Vortebirk
- 135 *Alnus glutinosa*, Rødel
- 136 *Alnus glutinosa*, Rødel
- 137 (127) *Taxodium distichum*, Alm. Sumpcypres
- 138 *Alnus glutinosa*, Rødel
- 139 (128) *Cedrus atlantica* 'Glaucæ', Blå Atlasceder
- 140 *Alnus glutinosa*, Rødel
- 141 *Viburnum hillieri* 'Winton', Stedsegrøn Snebolle
- 142 *Laburnum anagyroides*, Alm. Guldregn
- 143 (129) *Thuja occidentalis* 'Filicoides', Alm. Thuja-cultivar
- 144 *Betula pendula*, Vortebirk

- 145 (131) *Syringa vulgaris*, Alm. Syren
- 146 *Betula pendula*, Vortebirk
- 147 (132) *Magnolia × soulangeana*, Alm. Magnolia
- 148 (133) *Prunus avium*, Fuglekirsebær
- 149 *Acer platanoides*, Spidsløn
- 150 *Betula pendula*, Vortebirk
- 151 *Alnus glutinosa*, Rødel
- 152 (135) *Ilex aquifolium*, Alm. Kristtorn
- 153 (136) *Alnus glutinosa*, Rødel
- 154 *Tilia americana*, Sortlind
- 155 (140) *Cornus alba*, Hvid Kornel
- 156 *Alnus glutinosa*, Rødel

Område F, Østplænen

SYD

- 157 (143) *Thuja occidentalis* 'Robusta', Alm. Thuja-cultivar
- 158 (144) *Pinus cembra*, Cembrafyr
- 159 (145) *Taxus baccata* 'Fastigiata', Søjletaks
- 160 (146) *Pseudotsuga menziesii*, Douglasgran
- 161 (147) *Thuja occidentalis* 'Filicoides', Alm. Thuja-cultivar
- 162 (148) *Thuja occidentalis* 'Cristata Aurea', Alm. Thuja-cultivar
- 163 (149) *Sciadopitys verticillata*, Parasoltræ
- 164 (153) *Chamaecyparis pisifera* 'Squarrosa', Kransecypres
- 165 *Pinus aristata*, Børstekoglefyr
- 166 (154) *Abies pinsapo*, Spansk Ædelgran
- 167 *Cryptomeria japonica* 'Araucarioides', Japansk Kryptomeria-cultivar
- 168 (155) *Chamaecyparis lawsoniana*, Ædelcypres
- 169 (157) *Larix kaempferi*, Japansk Lærk
- 170 (158) *Chamaecyparis pisifera*, Ærtecypres
- 171 (159) *Sciadopitys verticillata*, Parasoltræ
- 172 (160) *Taxus baccata* 'Erecta Argentea', Alm. Taks-cultivar
- 173 (162) *Larix kaempferi* 'Pendula', Hængende Japansk Lærk
- 174 (165) *Chamaecyparis pisifera* 'Squarrosa', Kransecypres
- 175 (167) *Chamaecyparis lawsoniana* 'Erecta', Ædelcypres-cultivar
- 176 *Robinia pseudoacacia*, Alm. Robinie, lyserød form
- 177 *Quercus pyrenaica*, Pyrenæisk Eg
- 178 *Torreya californica*, Californisk Nøddetaks
- 179 *Cephalotaxus harringtonia*, Japansk Blommetaks
- 180 *Aesculus neglecta*
- 181 *Araucaria araucana*, Abetræ
- 182 (168) *Ginkgo biloba*, Tempeltræ
- 183 (169) *Torreya nucifera*, Japansk Nøddetaks
- 184 (170) *Aesculus hippocastanum*, Alm. Hestekastanje
- 185 (173) *Chamaecyparis pisifera*, Ærtecypres
- 186 (174) *Davidia involucrata*, Duetræ

ØST

- 187 (175) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
- 188 (177) *Pinus ponderosa*, Gul Fyr
- 189 (178) *Cryptomeria japonica* 'Elegans', Pragtkryptomeria
- 190 (179) *Chamaecyparis pisifera*, Ærtecypres
- 191 (182) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
- 192 (183) *Picea sitchensis*, Sitkagran
- 193 (184) *Thuja plicata*, Kæmpethuja

- 194 (185) *Platanus* × *acerifolia*, Alm. Platan
 195 (186) *Abies pinsapo* 'Glauc', Spansk Ædelgran-cultivar

NORD

- 196 (187) *Rhamnus imeretina*, Kaukasisk Korsved
 197 (188) *Corylus avellana* 'Heterophylla', Fligbladet Hassel
 198 (189) *Populus tremula* × *P. tremuloides*, Bævreasp × Amerikansk Asp
 199 (190) *Chaenomeles speciosa*, Stor Japankvæde
 200 (192) *Hamamelis japonica*, Japansk Troldnød
 201 (193) *Amelanchier laevis*, Alleghenybærmispel
 202 (194) *Deutzia* × *rosea*, Stjernetop-hybrid
 203 (195) *Hydrangea macrophylla*, Alm. Hortensia
 204 (196) *Weigela florida*, Klokkebusk
 205 (197) *Jasminum nudiflorum*, Vinterjasmin
 206 (198) *Jasminum beesianum*, Rosenjasmin
 207 *Laburnum anagyroides*, Alm. Guldregn
 208 *Crataegus laevigata*, Alm. Hvidtjørn
 209 *Halesia carolina*, Carolinsk Snekllokkebusk
 210 *Cotinus coggygria* 'Royal Purple', Rød Parykbusk

FRIT

- 211 (199) *Taxus baccata* 'Dovastoniana', Alm. Taks-cultivar
 212 (200) *Aesculus hippocastanum*, Alm. Hestekastanje

VEST

- 213 (201) *Acer campestre*, Navr
 214 (203) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
 215 (206) *Chamaecyparis lawsoniana* 'Fraseri', Ædelcypres-cultivar
 216 (208) *Sequoia sempervirens*, Rødt træ
 217 (210) *Chamaecyparis pisifera* 'Filifera', Trådcypres
 218 (211) *Chamaecyparis lawsoniana* 'Wisselii', Ædelcypres-cultivar
 219 (212) *Chamaecyparis pisifera*, Ærtecypres
 220 (213) *Abies balsamea*, Balsamædelgran
 221 (214) *Taxus baccata* 'Erecta Aurea', Alm. Taks-cultivar
 222 (215) *Hydrangea macrophylla*, Alm. Hortensia

Område G, Midterplænen

ØST

- 223 (216) *Magnolia kobus*, Japansk Magnolia
 224 (217) *Quercus robur*, Alm. Eg/Stilkeg
 225 *Liriodendron tulipifera*, Tulipantræ
 226 (218) *Cedrus deodara*, Himalayaceder

NORDVEST

- 227 (219) *Syringa vulgaris*, Alm. Syren
 228 (220) *Chaenomeles speciosa*, Stor Japankvæde
 229 (221) *Rubus phoenicolasius*, Vinbrombær
 230 (222) *Philadelphus coronarius*, Vellugtende Pibeved
 231 (223) *Paeonia* × *suffruticosa*, Alm. Træpæon
 232 (224) *Fuchsia magellanica*, Magellanfuchsia
 233 (225) *Clethra alnifolia*, Alm. Konvalbusk
 234 (226) *Prunus cerasifera* 'Pissardii', Blodblomme
 235 (227) *Hibiscus syriacus*, Syrisk Rose
 236 *Magnolia kobus*, Japansk Magnolia

- 237 (229) *Weigela middendorffiana*, Gul Klokkebusk
 238 (230) *Fagus sylvatica*, Alm. Bøg
 239 (231) *Picea jezoensis* × *P. sitchensis*

SYDVEST

- 240 (232) *Aesculus hippocastanum*, Alm. Hestekastanje
 241 (233) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
 242 (234) *Picea orientalis*, Orientalisk Gran
 243 (235) *Chamaecyparis pisifera*, Ærtecypres
 244 (236) *Picea omorika*, Serbisk Gran
 245 (237) *Cryptomeria japonica*, Japansk Kryptomeria
 246 (238) *Forsythia viridissima*, Grøn Forsytia
 247 (239) *Kerria japonica*, Ranunkelbusk
 248 *Metasequoia glyptostroboides*, Vandgran
 249 *Cryptomeria japonica* 'Araucarioides', Japansk Kryptomeria-cultivar
 250 (240) *Picea sitchensis*, Sitkagran
 251 (241) *Picea orientalis*, Orientalisk Gran
 252 (244) *Robinia pseudoacacia*, Alm. Robinie
 253 (246) *Rhamnus fallax*, Alpekorsved
 254 (247) *Lonicera tatarica*, Tatarisk Gedeblad
 255 (248) *Physocarpus opulifolius*, Amerikansk Blærespiræa
 256 (250) *Tilia platyphyllos*, Storbladet Lind
 257 (254) *Aesculus hippocastanum*, Alm. Hestekastanje
 258 (255) *Betula* × *aurata*
 259 (256) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
 260 (265) *Buddleja davidii*, Sommerfuglebusk
 261 (260) *Tsuga sieboldii*, Sieboldhemlock
 262 (261) *Ginkgo biloba*, Tempeltræ
 263 (262) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
 264 *Chamaecyparis lawsoniana*, Ædelcypres, med vedbend
 265 *Taxus baccata*, Alm. Taks
 266 *Abies alba*, Alm. Ædelgran
 267 *Taxus baccata* 'Fastigiata', Alm Taks-cultivar
 268 *Cedrus deodara*, Himalayaceder
 269 *Taxodium distichum*, Alm. Sumpcypres

Område H, Nordvestplantningen

- 270 (268) *Syringa villosa*, Filtet Syren
 271 (269) *Tilia* × *europaea*, Parklind
 272 (270) *Thujopsis dolabrata*, Hønsebenstræ
 273 (271) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
 274 (272) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
 275 (274) *Tsuga heterophylla*, Vestamerikansk Hemlock
 276 (275) *Philadelphus coronarius*, Vellugtende Pibeved
 277 (276) *Rubus phoenicolasius*, Vinbrombær
 278 (277) *Picea omorika*, Serbisk gran
 279 (278) *Cryptomeria japonica*, Japansk Kryptomeria
 280 (279) *Fagus sylvatica*, Alm. Bøg
 281 (280) *Chamaecyparis lawsoniana*, Ædelcypres
 282 *Stachyurus praecox*, Japansk Akshale
 283 *Koeleruteria paniculata*, Kinesertræ
 284 (282) *Betula* × *aurata*
 285 (283) *Spiraea* × *vanhouttei*, Buketspiræa
 286 (284) *Weigela florida*, Klokkebusk

- 287 (285) *Deutzia scabra*, Stor Stjernetop
288 (286) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
289 *Fagus sylvatica*, Alm. Bøg

Område I, Første nordvestplæne

- 290 *Syringa* sp., ubestemt Syren art
291 *Cercidiphyllum japonicum*, Hjertetræ
292 *Sequoiadendron giganteum*, Mammutræ
293 *Quercus robur*, Alm. Eg/Stilkeg
294 (297) *Euonymus europaeus*, Alm. Benved
295 (299) *Prunus cerasifera* 'Pissardii', Blodblomme

Område J, Anden nordvestplæne

- 296 (287) *Aesculus* × *carnea*, Rød Hestekastanje
297 (288) *Picea breweriana*, Sørgegran
298 (289) *Fagus sylvatica* 'Atropunicea', Blodbøg
299 (290) *Sequoiadendron giganteum*, Mammutræ
300 (291) *Thuja plicata*, Kæmpethuja
301 (292) *Ginkgo biloba*, Tempeltræ
302 (293) *Fagus sylvatica* 'Atropunicea', Blodbøg,
303 (294) *Liriodendron tulipifera*, Tulipantræ
304 (295) *Abies procera*, Sølvædelgran, Nobilis
305 (298) *Pinus nigra*, Sortfyr

Område K, Norske Hus

- 306 (303) *Cephalotaxus fortunei*, Kinesisk Blommetaks
307 (304) *Chamaecyparis pisifera* 'Nana', Ærtecympres-cultivar
308 (312) *Euonymus fortunei* 'Argenteo-variegatus', Krybende Benved-cultivar
309 (313) *Taxus baccata* 'Stricta Aurea', Alm. Taks-cultivar
310 (315) *Pinus ponderosa*, Gul Fyr
311 (316) *Tsuga heterophylla*, Vestamerikansk Hemlock
312 (317) *Prunus avium*, Fuglekirsebær
313 (318) *Rhododendron cultivar*
314 (321) *Abies nordmanniana*, Nordmannsgran
315 *Chamaecyparis lawsoniana*, Ædelcypres
316 *Aesculus hippocastanum*, Alm. Hestekastanje
317 *Fagus sylvatica*, Alm. Bøg

Område L, Engen – markstykket

- 318 *Ruscus hypoglossum*, Tungeblad
319 (325) *Fraxinus excelsior*, Alm. Ask
320 (326) *Quercus robur*, Alm. Eg/Stilkeg
321 (328) *Crataegus monogyna*, Engriflet Hvidtjørn
322 (329) *Ginkgo biloba*, Tempeltræ
323 (331) *Castanea sativa*, Ægte Kastanje
324 (331) *Pyrus communis*, Alm. Pære
325 (331) *Quercus robur*, Alm. Eg/Stilkeg

Område M, Engen – søstykket

- 326 (332) *Alnus rubra*, Oregon-el
327 (332) *Quercus robur*, Alm. Eg/Stilkeg
328 *Pinus armandii*
329 (333) *Liriodendron tulipifera*, Alm. Tulipantræ

- 330 (334) *Robinia pseudoacacia* 'Umbraculifera', Kuglerobinie
331 (335) *Pinus nigra* var. *nigra*, Østrigsk Fyr

Område N, Cirkelhaven

- 332 (336) *Prunus serrulata*, Japansk Kirsebær
333 (337) *Malus* 'John Downie', Prydæble-cultivar
334 (338) *Viscum album*, Alm. Mistelten
335 *Fagus sylvatica* f. *purpurea*, Blodbøg

Område O, Hovedbygningen

- 336 (339) *Sciadopitys verticillata*, Parasoltræ
337 (341) *Rosa* cultivar
338 (343) *Clematis* cultivar
339 (344) *Rosa* cultivar
340 (347) *Wisteria sinensis*, Alm. Blåregn
341 (348) *Jasminum nudiflorum*, Vinterjasmin
342 *Ficus carica*, Alm. Figen
343 *Pyrus communis* cultivar, Alm. Pære cultivar
344 *Chamaecyparis lawsoniana*, Ædelcypres
345 *Pyrus communis* cultivar, Alm. Pære cultivar